

10. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577> (дата звернення 16.05.2021).

11. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення 16.05.2021).

12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. URL. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення 17.05.2021).

13. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016. URL. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/96/2016> (дата звернення 17.05.2021).

Пошелюжна Інна Андріївна
*Начальник відділу освіти, культури, молоді та спорту
Трибухівської сільської ради*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ КУЛЬТУРИ

Культура є потужним засобом консолідації суспільства. за допомогою якої формується творчий, активний інтелект особистості та її висока духовність, що є головною умовою виходу суспільства на нові рівні цивілізації. Світовий досвід свідчить, що ті країни, в яких у найскладніші кризові періоди розвитку проводилась зважена, послідовна політика у сфері культури, з мінімальними витратами і в найкоротші терміни досягали значних успіхів у проведенні економічних, соціальних і політичних реформ. Розвиток сфери культури в Україні протягом тривалого часу не був визначений пріоритетом державної політики. Відсутність належної уваги та підтримки з боку державної влади

значною мірою спричинило виникнення негативних явищ у цій сфері, для подолання яких необхідно створювати такі умови, які б сприяли подоланню труднощів з подальшим розвитком сфери культури й поступовим її входженням у ринкову економіку [1, с. 218].

Культурна політика стає однією з найважливіших соціально-політичних функцій держави, яка покликана регулювати внутрішнє життя суспільства. Сучасний соціально-культурний розвиток передбачає не тільки задоволення матеріальних, але й духовних потреб населення, розширення його можливостей у вільному виборі сфери суспільно-культурного розвитку. Культурні чинники мають велике значення для створення гармонійного соціального середовища, підвищення його інтелектуально-духовного потенціалу, утвердження гуманітарного спрямування державної політики.

Розглянемо досвід розвинутих зарубіжних країн стосовно фінансування соціально-культурної сфери. Загалом, існує дві моделі фінансового забезпечення в галузі культури: англо-саксонська та модель континентальної Європи. Англо-саксонський тип фінансування сфери культури, здійснюється виключно за рахунок зборів та пожертв. Такий тип фінансування переважно спостерігається в США та Великобританії.

Другий тип фінансування сфери культури – модель континентальної Європи, яка має характер змішаного чи багатоканального фінансування. Ця модель характеризується тим, що поряд із приватним, благодійним фінансуванням сфери культури, дуже велика частка фінансування сфери культури йде за рахунок держави. Його застосовують всі європейські країни [2].

У Німеччині питання соціально-культурного розвитку вирішують незалежні структури (відділи культури), які створені на місцевому управлінському рівні. Федеральна адміністрація вирішує в основному завдання, які повинні виконуватись виключно центральними органами держави. Федеральні органи управління культурою займаються розробкою напрямів державної культурної політики, надають фінансову допомогу культурно-мистецьким проектам національного значення та запроваджують контроль за

виконанням своїх рішень. На основі значної законодавчої компетенції та фінансового забезпечення федерація приймає участь у виконанні завдань у сфері розвитку та підтримки культури землями та громадами. Усі інші питання щодо функціонування цієї галузі вирішують місцеві органи влади [2].

Для Франції характерним є спонсорство культурної сфери та надання податкових пільг. Така практика передбачає для компаній, що брали участь у спонсорстві надання податкової знижки з податку на прибуток у розмірі 60% від суми пожертви, але не більше 0,5% від доходу компанії. Фізичні особи у випадку надання спонсорської допомоги у сфері культури отримують податкову знижку з податку на доходи фізичних осіб у розмірі 66% від пожертви, але не більше 20% від персонального доходу такої особи [3].

Ще одним способом залучення недержавних коштів у Франції є надання права розміщувати рекламу на будівельних риштуваннях на культурних пам'ятках. Приватний чи державний власник культурних пам'яток може дозволити компаніям розміщувати рекламу на риштуваннях під час проведення реставрації. Надання такого права є можливим за наступних умов: прибуток від розміщення реклами має повністю йти на проведення реставраційних робіт; рекламна площа не має перевищувати 50% від загальної площі риштувань; термін розміщення реклами не може перевищувати термін проведення реставраційних робіт [3].

Влада Франції не мала власних фінансових ресурсів, щоб здійснити реставраційні роботи. Наприклад, вартість реставрації церкви Св. Августина у Парижі складала 4,2 млн. євро, а дохід від реклами – 1,4 млн. євро. Вартість реставрації церкви Св. Маделіни у Парижі – становила 3 млн. євро (в тому числі 0,78 млн. євро отримано у вигляді доходів від реклами). Реставрація фасаду Міністерства юстиції Французької Республіки на острові Сіте повністю була здійснена за кошти отримані від розміщення реклами на риштуванні під час проведення реставраційних робіт обійшлася – 2 млн. євро [3].

В Італії також зростає інтерес до спонсорства соціально-культурної сфери. Новий кодекс законів про державні роботи спрощує процедуру

спонсорства спрямованого на збереження культурної спадщини. Нові процедури стануть можливими завдяки прозорому розміщенню звітів на веб-сайтах. Держава запровадила нові правила, відповідно до яких усі ріелтерські компанії можуть отримувати дозвіл на будівництво при умові фінансових інвестицій у сфері надання культурних послуг. Такі інвестиції надходять у спеціальний фонд, а потім фінансуються заходи у сфері культури на місцевому рівні [3].

У Іспанії формуються цільові фонди, які створені за рахунок спеціального культурного податку. Управління цими фондами здійснюється спільно Міністерством інфраструктури та Міністерством культури. Існують також Національні плани щодо культурної спадщини, які мають на меті встановити пріоритети та критерії втручання (наприклад, культурні ландшафти або індустріальна спадщина). За рахунок коштів вищевказаних фондів та відповідно до стратегічних планів здійснюються заходи, спрямовані на збереження та реставрацію соборів, замків, театрів та музеїв по усій країні, адже існує вимога інвестувати у місця, розміщені поблизу громадської інфраструктури [3].

Культура є двигуном почуття власної гідності та гордості людства, таким чином, сприяє соціальній єдності. Надання культурних послуг має на меті внесок у культурний та духовний розвиток громадян, адже це дає поштовх місцевому культурному, соціальному та економічному розвитку, а також пропонує значні перспективи для молоді усієї країни. Це також гарантує доступ населення до культури та знань через мережу загальнодоступних державних установ та приватних ініціатив, що забезпечують доступність музики, театру та кінематографу.

Діяльність закладів культури та мистецтва спрямована на формування та розвиток особистості людини, що робить її необхідною умовою для розвитку суспільства. Успішному здійсненню державної політики у сфері культури в Україні значно перешкоджає обмеженість фінансових ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей, і низька ефективність їх використання. Існуючі принципи, методи і форми бюджетного фінансування соціально-культурної

сфери не відповідають її потребам. Водночас механізм позабюджетного фінансування є малорозвиненим, що зумовлюється не розробленістю відповідної нормативно-правової бази, яка б стимулювала благодійну діяльність і сприяла залученню інвестицій у сферу культури. Зарубіжний досвід державного регулювання соціально-культурної сфери надає змогу сформулювати пропозиції, які передбачають необхідні реформи соціально-культурної сфери, зокрема, заохочення до спонсорства та залучення інвестиційних коштів у сферу соціально-культурного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Тропіна В. Б. Реформування системи фінансової підтримки сфери культури в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2016. Вип. 3. С. 217–223.
2. Фесенко Н. С. Політика держави у сфері культури: імплементація закордонного досвіду на українські терена. *Державне будівництво*. 2008. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_2_67
3. Огляд культурної політики України.: Звіт експертів Ради Європи 19.06.2017. URL: http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245330777&cat_id=245328989
4. Колісник Г. М. Зарубіжний досвід державного регулювання соціально-культурної сфери та його адаптація в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 1. С. 144–147

Приймак Андрій Юрійович
*Заступник міського голови Вашківцевої
міської ради Вишницького району Чернівецької області*

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Одним з пріоритетних завдань державної регіональної політики є стимулювання розвитку регіонів, що спрямоване на зменшення регіональних